

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/33/2023
Identifikačné číslo spisu:	8115203573
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8115203573.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Polychem composite CS s.r.o., naposledy so sídlom Škrobárenská 482/4, Trnitá, 617 00 Brno, Česká republika, IČO: 269 69 467, ktorá zanikla dňa 1. októbra 2022 v dôsledku vnútroštátnej fúzie zlúčením do nástupníckej spoločnosti IMCD Czech Republic s.r.o., so sídlom Bělohorská 260/39, Břevnov, 169 00 Praha 6, IČO: 258 26 816, zastúpenej JUDr. Mgr. Igorom Augustiničom, PhD., advokátom so sídlom Suché mýto 1, Europeum Business Center, 811 03 Bratislava, proti žalovanej obchodnej spoločnosti SLAVIA GRATINGS s. r. o., naposledy so sídlom Ku Surdoku 8484, 080 01 Prešov, IČO: 45 236 054, ktorá zanikla ex offio výmazom z obchodného registra dňa 17. marca 2023, zastúpenej JUDr. Martinom Šaffom, advokátom so sídlom Kalinčiakova 2729/10, 093 01 Vranov nad Topľou, o zaplatenie 59 000 eur s príslušenstvom, o nesúhlase Krajského súdu v Košiciach s postúpením sporu Krajským súdom v Prešove, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Košiciach.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach listom z 9. augusta 2023 predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením sporu Krajským súdom v Prešove podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Svoj nesúhlas odôvodnil tým, že podľa § 36 CSP sa príslušnosť súdu (vecná, kauzálna, funkčná a miestna) určuje podľa okolností v čase začatia konania, pričom takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania. V posudzovanej veci sa odvolacie konanie začalo podaním odvolania proti rozsudku Okresného súdu Prešov dňa 1. decembra 2021, a nie dňa 14. júna 2023, kedy Okresný súd Prešov podľa § 377 CSP predložil odvolanie Krajskému súdu v Prešove. V čase podania odvolania bol funkčne príslušným súdom na jeho prejednanie Krajský súd v Prešove. Funkčná príslušnosť Krajského súdu v Košiciach ako odvolacieho súdu v obchodných veciach je podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP daná iba na konania začaté na Okresnom súde Prešov po 31. máji 2023 [§ 22 písm. e) CSP]. Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu, ktoré nebolo vydané v konaní podľa

§ 34 ods. 2 písm. c) CSP, sa vzťahuje ustanovenie § 34 ods. 1 CSP, podľa ktorého o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Zo znenia prechodného ustanovenia § 471c CSP podľa názoru Krajského súdu v Košiciach nevyplyva, že od 1. júna 2023 došlo k zmene príslušnosti súdov, ktoré boli vecne a miestne príslušné podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. Zdôraznil tiež, že zmyslom princípu okamžitej použiteľnosti (novej) procesnej úpravy na všetky prebiehajúce konania začaté podľa doterajších predpisov (§ 470 ods. 1 CSP), je zabezpečiť hladký a bezproblémový procesný režim súdnych konaní, a nie hromadné postúpenie všetkých obchodnoprávných sporov z Krajského súdu v Prešove na Krajský súd v Košiciach, čo sa javí ako nehospodárne a neefektívne, s priamym vplyvom na právo na zákonného sudcu.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“) ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Prešove a Krajskému súdu v Košiciach podľa § 43 ods. 2 CSP, po posúdení predloženého nesúhlasu s postúpením obchodnoprávného sporu na odvolacie konanie, dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Košiciach nie je dôvodný.

3. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

4. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

5. Podľa § 22 CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

6. Podľa § 34 ods. 1 CSP, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

7. Podľa § 34 ods. 2 CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa:

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

8. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu.

9. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

10. Zo spisu vyplýva, že v danom obchodnoprávnom spore rozhodol Okresný súd Prešov rozsudkom pre zmeškanie žalobcu č. k. 21Cb/62/2015-263 z 19. októbra 2021 (ďalej aj „rozsudok“) tak, že žalobu zamietol a žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Voči rozsudku podala žalobkyňa 1. decembra 2021 odvolanie, ktoré Okresný súd Prešov dňa 29. marca 2023 predložil Krajskému súdu v Prešove ako súdu odvolaciemu. Uznesením z 27. apríla 2023 Krajský súd v

Prešove vrátil spis Okresnému súdu Prešov za účelom odstránenia väd písomného vyhotovenia rozsudku a prípadnej opravy zápisnice z pojednávania, na ktorom bol rozsudok vyhlásený. Spis Okresného súdu Prešov sp. zn. 21Cb/62/2015 bol opätovne predložený Krajskému súdu v Prešove 14. júna 2023. Krajský súd v Prešove o odvolaní žalobcu z 1. decembra 2021 nerozhodol a s poukazom na novelu CSP účinnú od 1. júna 2023, postupom podľa § 43 ods. 1 CSP v spojení s § 40 CSP, vec postúpil Krajskému súdu v Košiciach ako súdu funkčne a kauzálné príslušnému. Krajský súd v Košiciach s postúpením sporu nesúhlasil a vec predložil Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie sporu o príslušnosť podľa § 43 ods. 2 CSP.

11. Úlohou Najvyššieho súdu SR bolo teda posúdiť dôvodnosť nesúhlasu Krajského súdu v Košiciach s postúpením spisu Krajským súdom v Prešove na rozhodnutie o odvolaní žalobcu z 1. decembra 2021 proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 21Cb/62/2015-263 z 19. októbra 2021. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Najvyšší súd SR sa nestotožnil s názorom Krajského súdu v Prešove, že konanie o odvolaní sa začína až predložením veci odvolaciemu súdu podľa § 377 CSP. Je síce pravda, že samotnému rozhodovaniu odvolacieho súdu o podanom odvolaní predchádza fáza konania na súde prvej inštancie, v rámci ktorej tento realizuje úkony v zmysle § 373 až § 376 CSP a až po ich uskutočnení vec predkladá odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní (§ 377 CSP), to však ešte neznamená, že len konanie na odvolacom súde upravené v § 377 a nasl. CSP je možné považovať za konanie o odvolaní. Úkony súdu prvej inštancie v odvolacom konaní, predpokladané ustanoveniami § 373 a § 374 CSP, slúžia na odbremenenie odvolacieho súdu od niektorých prípravných úkonov (odstraňovanie väd odvolania, rozhodovanie vo veciach súdnych poplatkoch, doručovanie odvolania a vyjadrení), ktoré je potrebné uskutočniť na to, aby odvolací súd mohol bez ďalšieho rozhodnúť o odvolaní, prípadne nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie (za splnenia podmienok podľa § 385 CSP). Stále však ide o jedno a to isté konanie o odvolaní, resp. odvolacie konanie (synonymá), ktoré konanie sa začína podaním odvolania odvolateľom. Zmyslom autoremedúry upravenej v § 376 CSP je, aby súd prvej inštancie mohol zrušiť vlastné nesprávne uznesenie, z ktorého doposiaľ nenadobudla práva iná osoba ako odvolateľ, a teda opäť odbremenenie odvolacieho súdu od rozhodovania o takýchto odvolaniach, ktorými sa nezasahuje do práv inej osoby (odlišnej od osoby odvolateľa). Len zo samotnej skutočnosti, že v procesnom predpise je upravený inštitút autoremedúry ako výnimka z devolutívneho účinku odvolania, ešte nemožno vyvodzovať, že existujú akési dve konania o odvolaní, z ktorých jedno sa začína podaním odvolania na súde prvej inštancie a druhé predložením veci odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní. Najvyšší súd SR preto súhlasí s názorom Krajského súdu v Košiciach, že v posudzovanom prípade bolo odvolacie konanie začaté (podaním odvolania) už 1. decembra 2021. Keďže sa tak stalo pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z. (ďalej aj „novela“), ktorou novelou boli s účinnosťou od 1. júna 2023 zmenené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní (§ 34 CSP), a to v súvislosti s novoupravenou kauzálnou príslušnosťou súdov v obchodnoprávných sporoch (§ 22 CSP), je potrebné sa zaoberať otázkou, či nová právna úprava funkčnej príslušnosti súdov sa má alebo nemá vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely.

12. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konanie začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Preto pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je potrebné, aby súdy aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

13. V rámci novely CSP, účinnej od 1. júna 2023, bolo prijaté prechodné ustanovenie § 471c CSP, podľa ktorého sa konania začaté podľa predchádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (s výnimkou prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd). Uvedené prechodné ustanovenie teda upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Neupravuje však zachovanie funkčnej a ani kauzálny príslušnosti, čo vyplýva z gramatického (jazykového) výkladu predmetného ustanovenia. Pokiaľ by mal zákonodarca v úmysle v prechodnom ustanovení § 471c CSP upraviť tiež

zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosť, urobil by tak explicitne, ako v prípade ustanovenia § 470 ods. 4 CSP.

14. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je potom potrebné novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023. Podľa § 22 písm. e) CSP v znení účinnom od 1. júna 2023 je Okresný súd Prešov kauzálne príslušným súdom na konanie v obchodnoprávných sporoch a podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP je na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. e) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Košiciach.

15. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní proti rozsudku vydanému Okresným súdom Prešov v konaní o obchodnoprávnom spore podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Prešove (§ 34 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023), zatiaľ čo s účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Košiciach a súčasne § 471c CSP ako intertemporálne ustanovenie výslovne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikability novej procesnej úpravy, je od 1. júna 2023 na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa úpravy CSP účinnej od 1. júna 2023, v danom prípade Krajský súd v Košiciach.

16. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR zákonodarca v ustanovení § 471c CSP zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 neupravil zámerne. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol (narozdiel od iného prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 CSP). Krajským súdom v Košiciach prezentovaný výklad, podľa ktorého by konania o odvolaniach podaných do 31. mája 2023 mali byť dokončené na „pôvodných“ krajských súdoch, t. j. funkčne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, nerešpektuje účel sledovaný predmetnou novelou, ktorým je v prvom rade špecializácia súdov, vrátane odvolacích. Navrhovaný výklad by spôsobil neželanú dvojkoľajnosť, kedy by odvolacie konania v obchodnoprávných sporoch napriek zamýšľanej špecializácii naďalej prebiehali aj na takých krajských súdoch, ktoré už podľa novej právnej úpravy nemajú byť súčasťou špecializovaného obchodného súdnictva.

17. Najvyšší súd SR si je vedomý zložitosti otázok vyvolaných predmetnou novelou a nejednoznačností až rozporností novej právnej úpravy. Zvažujúc aj prísne formalistický výklad ustanovenia § 34 ods. 2 CSP, podľa ktorého by sa za okresné súdy podľa tohto ustanovenia považovali výlučne súdy vymenované v § 22 písm. c) až h) CSP, ktorý by však spôsobil už spomínanú dvojkoľajnosť posudzovania funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch, Najvyšší súd SR uprednostnil taký výklad, ktorý rešpektuje účel prijatej novely a zabezpečí jednotné posudzovanie funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch za účinnosti novely. Pri takto zvolenom riešení Najvyšší súd SR aplikoval aj základné princípy CSP vymedzené v čl. 4 ods. 1 a čl. 17.

18. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy Najvyšší súd SR poukazuje na obdobné názory vyslovené v uznesení NS SR z 28. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023 a v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2023 sp. zn. IV. ÚS 257/2023. Totožné závery boli prijaté v uzneseniach NS SR zo 16. augusta 2023 sp. zn. 5Ndob/5/2023, z 23. augusta 2023 sp. zn. 3Ndob/8/2023 a z 15. novembra 2023 sp. zn. 1Ndob/34/2023. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR prijatými závermi nedochádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori (§ 36 CSP), keďže k zmene funkčnej príslušnosti prišlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporalít novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu. Najvyšší súd SR zastáva názor, že ak v priebehu odvolacieho konania dôjde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby jednoznačne a zrozumiteľne

upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania (§ 40 CSP), zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa predchádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím zodpovedajúceho prechodného ustanovenia, ktoré však v rámci novely CSP prijaté nebolo.

19. Najvyšší súd SR vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Košiciach s postúpením veci Krajským súdom v Prešove nie je dôvodný a na konanie o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov je podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP v spojení s § 22 písm. e) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Košiciach.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.